Ministerstvo spravedlnosti

MSP-184/2026-OISZT-ORIO/6
0100204005671449

SDĚLENÍ Č. 2/2026

Stanovisko k využívání systémů umělé inteligence při výkonu znalecké činnosti

OBLAST A RELEVANTNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Oblast	- **Znalecká činnost – všechny obory**
Právní úprava	- § 1 odst. 3 a 4, § 20 a § 28 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech - § 41 a 42 vyhlášky č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti

Stanovisko

Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Generálním poradním sborem Ministerstva spravedlnosti pro koncepci znalecké činnosti konstatuje, že v důsledku rychlého rozvoje systémů umělé inteligence dochází k jejich rostoucímu využívání v odborné praxi. Znalecká činnost nemůže tento technologický vývoj ignorovat. Zároveň není důvod považovat použití systému umělé inteligence při znalecké činnosti samo o sobě za nepřípustné. Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „*znalecký zákon*“), použití takových technických nástrojů obecně nezakazuje; rozhodující je splnění povinností, které zákon klade na osobu vykonávající znaleckou činnost.

Používání systémů umělé inteligence je třeba zasadit do širšího kontextu používání technických a softwarových nástrojů při znalecké činnosti. Výpočtové, statistické, modelovací a simulační metody jsou součástí řady odborných postupů již několik desítek let. Použití technického prostředku samo o sobě nemění základní právní postavení znalce. Právně významné je zejména to, jakou roli nástroj v konkrétním znaleckém postupu plní, zda jeho použití odpovídá obecně uznávaným postupům příslušného oboru a zda je výsledný postup odborně odůvodnitelný a přezkoumatelný.

Podle § 1 odst. 3 znaleckého zákona je znalec povinen **vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí, nezávisle a nestranně**. Podle § 1 odst. 4 znaleckého zákona **vykonává znalec znaleckou činnost osobně**. **Použití systému umělé inteligence nesmí vést k faktickému přenesení odborného úsudku, jehož provedení zákon svěřuje znalci, na automatizovaný systém**. Znalec proto nesmí bez vlastní odborné kontroly převzít výstup systému umělé inteligence jako odpověď na znaleckou otázku. **Za znalecký postup a závěr odpovídá znalec i tehdy, jestliže při jeho zpracování využil systém umělé inteligence.**

Znalec má být schopen použitému postupu v rozsahu potřebném pro svůj odborný úsudek rozumět, má být schopen posoudit vhodnost použití daného nástroje a jeho omezení a má výstup systému samostatně odborně ověřit. Skutečnost, že určitý závěr byl vytvořen nebo doporučen systémem umělé inteligence, sama o sobě nepředstavuje ověření jeho správnosti.

Podle § 28 znaleckého zákona **musí být znalecký posudek úplný, pravdivý a přezkoumatelný**. Podle § 41 a 42 vyhlášky č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, musí znalecký posudek zachytit zdroje dat, jejich zpracování, postup při analýze a interpretaci výsledků a úplně a srozumitelně popsat použitý postup včetně metod a důvodů jejich použití. Jestliže systém umělé inteligence materiálně ovlivnil zpracování nebo analýzu dat, interpretaci výsledků nebo formulaci odborného závěru, musí být jeho použití popsáno v takovém rozsahu, aby bylo možné znalecký postup přezkoumat.

Požadavek přezkoumatelnosti odpovídá rovněž ustálené judikatuře, podle níž musí být ze znaleckého posudku patrné, z jakých zjištění znalec vycházel, jakým postupem k nim dospěl a na základě jakých úvah formuloval svůj odborný závěr. Použití umělé inteligence nesmí tuto možnost kontroly znaleckého postupu znemožnit.

Ministerstvo spravedlnosti proto doporučuje, aby znalec **při materiálně významném použití systému umělé inteligence** ve znaleckém posudku **přiměřeně identifikoval použitý systém a jeho úlohu, uvedl účel jeho použití a popsal způsob, jakým byly jeho výstupy odborně ověřeny**. Rozsah takové informace se má řídit významem použití umělé inteligence pro vlastní znalecký postup. Pouhá jazyková nebo technická pomoc, která nemá vliv na odborná zjištění a závěry, zpravidla nevyžaduje stejný rozsah dokumentace jako použití umělé inteligence k analýze podkladů nebo tvorbě dílčího odborného výsledku. Toto doporučení rozvíjí zákonný požadavek přezkoumatelnosti; nejde o zavedení samostatné zákonné povinnosti označovat každý znalecký posudek, při jehož zpracování byla jakýmkoli způsobem použita umělá inteligence.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat věrohodnosti podkladů a výstupů. Informace, citace, odborné prameny, právní předpisy, judikatura, technické normy nebo numerické údaje navržené generativním systémem musí znalec před jejich použitím ověřit v původním a věrohodném zdroji. Tím není dotčena povinnost znalce podle vyhlášky č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, vybírat věrohodné zdroje, analyzovat relevantní data a kontrolovat provedený znalecký postup.

Použití umělé inteligence rovněž nesmí ohrozit zákonnou povinnost mlčenlivosti. Podle § 20 znaleckého zákona je znalec povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem znalecké činnosti. Před vložením podkladů do externě provozovaného systému umělé inteligence je proto znalec povinen vyhodnotit, zda způsob zpracování zajišťuje zachování této povinnosti.

Obsahují-li podklady pro zpracování znaleckého posudku osobní údaje, mohou se při využití systému umělé inteligence uplatnit také požadavky vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679. V závislosti na okolnostech konkrétního případu mohou být významné zejména zásady zákonnosti, účelového omezení a minimalizace osobních údajů, požadavky na zajištění jejich důvěrnosti a integrity, podmínky zapojení zpracovatele, bezpečnost zpracování a pravidla pro případné předávání osobních údajů do třetích zemí.

Samotná skutečnost, že systém umělé inteligence využívá vzdálené zpracování nebo vzdálené úložiště dat, ještě bez dalšího nevypovídá o právní přípustnosti či nepřípustnosti jeho použití. Významné mohou být konkrétní podmínky poskytované služby, zejména způsob zpracování a uchovávání vloženého obsahu, možnost jeho dalšího využití, přístup dalších subjektů, zapojení dalších zpracovatelů, umístění zpracování a rozsah kontroly uživatele nad vloženými daty.

U veřejně dostupných služeb umělé inteligence může být rozsah kontroly uživatele nad dalším nakládáním s vloženým obsahem omezený. To může být významné zejména tehdy, mají-li být prostřednictvím takové služby zpracovávány neveřejné, identifikující nebo jinak chráněné podklady znalecké činnosti. Z hlediska ochrany svěřených podkladů se proto může lišit postavení veřejně dostupných služeb a technických či smluvních řešení, která uživateli poskytují větší kontrolu nad zpracováním dat a podmínkami jejich zabezpečení.

V souvislosti s využíváním systémů umělé inteligence lze dále upozornit na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci, tzv. AI Act. Jde o přímo použitelný předpis Evropské unie, který upravuje pravidla pro vývoj, uvádění na trh, uvádění do provozu a používání systémů umělé inteligence. Právní úprava je založena na odstupňování požadavků podle rizik spojených s konkrétními systémy a upravuje mimo jiné otázky transparentnosti, lidského dohledu, řízení rizik, dokumentace, přesnosti, robustnosti, kybernetické bezpečnosti a AI gramotnosti.

AI Act řadí mezi vysoce rizikové mimo jiné některé systémy umělé inteligence určené pro použití v oblasti justice nebo vymáhání práva. Zařazení konkrétního systému do příslušné kategorie však závisí především na jeho zamýšleném účelu a dalších podmínkách stanovených tímto nařízením. Ze samotné skutečnosti, že je obecný systém umělé inteligence použit při zpracování znaleckého posudku určeného pro soud nebo jiný orgán veřejné moci, proto nelze pro účely tohoto metodického sdělení dovozovat jeho konkrétní právní klasifikaci.

Jednotlivá ustanovení AI Actu se uplatňují podle přechodného harmonogramu. Nařízení (EU) 2024/1689 bylo následně změněno nařízením (EU) 2026/1744, které mimo jiné upravilo termíny použitelnosti požadavků a povinností týkajících se vysoce rizikových systémů umělé inteligence. Při hodnocení konkrétního systému je proto rozhodné aktuálně platné znění příslušné právní úpravy.

Ministerstvo spravedlnosti proto uzavírá, že rozumné, odborně kontrolované a právně bezpečné používání systémů umělé inteligence při znalecké činnosti je přípustné a může být přínosné. Umělá inteligence je však nástrojem znalce, nikoli znalcem. Nemůže převzít jeho osobní zákonnou odpovědnost, nemůže zhojit nedostatek odborného posouzení a její použití nesmí snížit přezkoumatelnost znaleckého posudku ani úroveň ochrany údajů a skutečností, které byly znalci svěřeny. Rozhodující odpovědnost za volbu metody, její použití, kontrolu výstupu a konečný znalecký závěr zůstává na znalci.

Upozornění

Toto metodické sdělení se zaměřuje na požadavky spojené s výkonem znalecké činnosti. Neposkytuje výklad právních předpisů upravujících ochranu osobních údajů nebo systémy umělé inteligence, neurčuje právní postavení jednotlivých poskytovatelů ani neposuzuje soulad konkrétních systémů nebo způsobů jejich použití s těmito předpisy. Uvedené skutečnosti představují obecné upozornění na související právní a praktické otázky, které mohou být podle okolností konkrétního případu významné.

V Praze dne 09.11.2026

Mgr. Julie Černá
pověřena zastupováním funkce ředitele
odbor insolvenční, soudních znalců
a tlumočníků

JCerna
Ministerstvo spravedlnosti ČR
Elektronický podpis: 09.11.2026 13:34:58